

Blik op Boijl

café 'het Zwaantje'

Het laatst overgebleven café midden in ons dorp, kent een lange geschiedenis. Als we de gegevens ons bekend, combineren, gaat dat zelfs veel eeuwen terug. Bij de bouw van een nieuwe school ernaast in 1855 werden meerdere munten opgegraven met de beeltenis van Philip 2e en die stierf in 1590. Het is heel goed mogelijk dat naast de kerk een herberg stond en o.a. tijdens de tachtigjarige oorlog, (1576-1648) een pleisterplek was van Spaanse en Franse troepen. Van de oude school tussen café en kerk is bekend dat de kerk vanaf 1679 een onderwijzer bekostigde. Daarvóór zou het dus een open ruimte geweest kunnen zijn.

De namen van de café eigenaren zijn bekend vanaf rond 1800. Het pand wisselt meerdere keren van eigenaar en naam doordat van de families die de zaak beheren of de man of de vrouw komt te overlijden. Even een stukje familie geschiedenis:

Jantje Hendriks de Boer trouwt in 1824 met Foke Wybes Bralts en ze worden in 1832 eigenaar van het pand van Jantje haar vader. Die is van beroep timmerman, landbouwer en tapper. Ze krijgen 8 kinderen en hun 6^e kind (ook een Jantje) zet de zaak in 1868 voort met haar echtgenoot Kier Bolding. Na 10 jaar huwelijk overlijdt Kier. Weduwe Jantje inmiddels 39, hertrouwt met Sjouke Benthem 28 jaar oud en winkelier van beroep. Ze krijgen samen 2 kinderen.

Jantje overlijdt na 15 jaar. Sjouke Benthem, dan 43 jaar oud, is na het overlijden van Jantje, eigenaar van het pand. Hij hertrouwt twee jaar later in 1897 met de 19 jarige Antje Harder.

Sjouke en Antje krijgen 4 kinderen maar Sjouke overlijdt 7 jaar later in 1904 en dan is Antje de eigenaresse van het pand.

Eén van hun zonen Wolter Benthem, is bevriend met leeftijdsgenoot Johannes Mulders. (Later een bekende kunstschilder in onze regio) Als Wolter in 1926 trouwt met Grietje de Boer geeft hij hun als huwelijksgeschenk een door hem gemaakt schilderij. Het is een dorpsgezicht van de achterkant van het café, het boerderij gedeelte. Links daarnaast is de dorpsmederij te zien de boerderij tegenover de kerk. Het schilderij is in bezit van zijn dochter Janke van de Wateren Benthem.

Antje Harder, weduwe met 4 jonge kinderen en 2 (Benthem stiefkinderen van haar eigen leeftijd) hertrouwt 28 jaar oud in 1907 met de 47 jarige Albert Wessel van Riesen, van beroep jachttopziener te Boijl. Ze krijgen samen nog eens 6 kinderen. Door diverse 2e huwelijken zijn er 12 halfbroers en halfzussen met een heel groot leeftijdsverschil.

Het dorpscafé heeft ook een slijterij functie. Sterke drank wordt o.a. verkocht per 'dik-kop' Een tinnen maatbeker, inhoud 2 dl. Deze beker, die bewaard gebleven is, werd regelmatig geijkt vanaf 1900 tot 1972, zo geven de ijk tekens aan. Sjouke Benthem was in 1900 de eigenaar.

In Boijl werd vanaf 1900 twee keer per jaar een vee- en in de herfst tevens een jaarmarkt gehouden. Het 'Boijliger feest'. Dat werd steevast opgeluisterd door de draaimolen van Hein Akkerman. Dit tot vermaak van jong en oud. De draaimolen stond aan de westkant van het café op een kampje grasland. (Nu parkeerterrein en in-

gang Brink)

Na de voorjaarsmarkt van 1913 in de nacht van 19 op 20 mei gaat het hele pand café / boerderij in vlammen op. Ruim een jaar later eind 1914 is de opening van het nieuwe en veel grotere ook weer café/boerderij, het huidige pand. Ergens verstopt in de voorgevel zit een tegel, ter herinnering aan 'de eerste steen leggers'. Antje Harder en Albert Wessels van Riesen.

Met de bouw van het nieuwe pand verdwijnt de winkelfunctie en het café krijgt later de naam 'het Zwaantje' Door de jaren heen zijn er de nodige verbouwingen en moderniseringën geweest. Een aantal grote deuren zijn verdwenen. Rechts aan de zijkant werd 'de achterste zaal' aangebouwd voor een aparte vergaderruimte met ook een vast toneel er in (nu tussenzaaltje) en later met de komst van de waterleiding, aparte dames en heren toiletten.

Als Antje en Albert op leeftijd komen, neemt hun zoon Hendrik van Riesen samen met zijn vrouw Ida Mendels de zaak over. Soms is er ruimtegebrek om te vergaderen en als oplossing bouwt Henk de Vries later nog een extra vergaderruimte in de achtergelegen schuur. Het kleine smalle zaaltje krijgt de naam 'het hooivak' en menig plan van de OJP werd hier (al of niet natgemaakt) geboren.

Eind jaren '50 biedt de 'OJP', die ook de naam 'het Zwaantje' aanneemt, de familie van Riesen een uithangbord aan met café 'het Zwaantje'. Uiteraard in de vorm van een zwaan. Het hangt jaren lang aan de voorgevel rechts van de ingang van het café.

Na 72 jaar familiebezit Harder – van Riesen wordt wegens gezondheidsredenen in 1969 het café verkocht aan Henk en Jantje de Vries.

Na een aantal jaren komt er behoefte aan een gro-

tere zaalruimte.

Dorpsbelang bouwt 1980 dorps huis 'de Tille' Tot stand gekomen met heel veel vrijwilligershulp. De grote schuur en ook achterliggende schuren worden afgebroken en aansluitend aan het café bouwt 'Dorpsbelang' een grote zaal met als tussendeel een nieuwe toiletgroep.

Aan de oostkant komt een kleine aula.

Met de eigenaar van het café wordt overeengekomen dat die de nieuwe zaal exploiteert 'voor de lusten en de lasten'

Wat echter niemand had kunnen voorzien was dat na een aantal jaren, de kosten voor het beheer van de grote zaal niet meer opwogen tegen de baten.

Henk de Vries verkoopt in 1989 het café aan Rik van den Dolder die samen met Joop de Keizer een eetcafé begint. Na hun volgen nog, voor langere en soms korte tijd: Henk en Tineke de Vries, Tineke en Wim van de Walle, fam Dijkstra, fam. Platje en fam Goeree.

Alle nieuwe eigenaren lopen tegen het zelfde kosten/baten probleem aan. De grote zaal wordt een aantal jaren separaat geëxploiteerd door dansschool Meijer, fam. Compagner en sauna 'het Friese Wold' Ook dit is echter van korte duur.

Intussen wordt in 1996 een aanbouw gerealiseerd aan de noordkant van de zaal. Een nieuwe ruimere aula met een

ontvangstruimte die ook dienst doet als kleine vergaderzaal: 'de Uutbouw' De oude aula wordt berging.

Dorpsbelang besluit in 2012 om het dorps huis en café definitief te scheiden en met inzet van veel vrijwilligers wordt de zaal, die er inmiddels al ruim 30 jaar staat, grondig gerenoveerd. Exploitatie en ook het onderhoud van de tuin, gebeurt nu door een aantal plichtsgetrouwe vrijwilligers.

Na diverse naamsveranderingen van het café en 3 jaar leegstand, koopt de Ned. Hervormde Kerk van Boijl eind 2015 het café. Dit met het doel er weer een ontmoetingsplek van te maken voor het hele dorp.

1 oktober 2017 openen de huurders Humpfry Klatt en Anita Rooks, na een flinke interne opknabbeurt de snackbar en café 'het Zwaantje'

De toekomst ziet er voor het oude café (gelukkig) weer veelbelovend uit.